

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ГАРМОНІЇ СЕРЕДОВИЩА ТА ВНУТРІШНЬОЇ ГАРМОНІЇ ЛЮДИНИ

У статті розглянуті значення та взаємозв'язок гармонії середовища та внутрішньої гармонії людини.

Ключові слова: гармонія, міське середовище, образ, індивідуальність.

Простір – це одна з форм існування матерії. Життя самої людини – частки матеріального світу – також підпорядковано цим законам: все наше життя, наша діяльність протікають в часі та просторі.

Простір оточує нас, впливає на нас, але він буває різним і неоднаково впливає на психіку людини. Міське середовище – це особливе середовище. Міський простір живе за своїми законами та сприймається людиною, як якесь специфічне середовище, яке не схоже на все те, що знаходиться за його межами. Іноді йому властива агресивність, яка завжди створює негативну енергетику. Такі місця дуже небезпечні для фізичного та психічного здоров'я людини. Міський простір перенасичений людською енергетикою, як позитивною, так і негативною; магнітними й електричними полями, електричним, неоновим освітленням, промисловим смогом, вихлопними газами, шумом транспорту, музикою.

Міське середовище спальних і промислових районів створене в основному в другій половині минулого століття. В цілому, не можна заперечувати, що середовище сучасного міста виглядає досить сумно.

У великій кількості будівельних проектів легко загубитися. Зростають будівлі-мутанти у найбільш ласих шматочках міста, нахабно розсовуючи своїми залізобетонними плечима крихку красу історичних пам'ятників, до гротеску, спотворюючи архітектурний ансамбль. Поки триває поголовне спотворення вулиць, районів, міст. З'являється велика кількість модних нині проектів. Мода диктує безліч моментальних істин. Мода дуже мінлива, а традиції зберігаються на століття. Іншими словами, якщо говорити більш ємно, мода – це колективне божевілля.

У минулому столітті, стомившись експериментувати в авангардному мистецтві, з'явилися тенденції повернення до класики, хоча її й на мить не забували. У класиці є нескоро минуша привабливість. Найпрекрасніше, що можна сказати про творіння рук людських – це класика. Класика – відправна точка мистецтва, його головна координата. Світ дуже зациклений на прогресі. Не життя, а суцільний пластик.

Не слід забувати, що лише історія створює традиції. Сьогодення без минулого – порожнє та сіре. Адреналіну і так в нашому житті вистачає, а в

просторі, середовищі, в якому працюєш і живеш, навпаки, хочеться гармонії та комфорту, який найгармонійніше присутній у класиці. Як дороге вино багаторічної витримки, класика завжди знайде справжнього цінителя прекрасного.

Людина – житель міста, потрапляє з самого народження у міське середовище. Психологічний стан людини багато в чому визначається дизайном простору, середовища, приміщення, в якому вона живе та працює. У даний час психіка людини зазнає великих випробувань. Щоб вижити, людині необхідно з меншими труднощами вписуватися у потік причин і наслідків життя, що все ускладнюється, гармонійніше включатися у небувалі етичні та психологічні ситуації.

Необхідно підготувати людину, нашу психіку до майбутнього, до різноманітних метаморфоз, передбачаючи зміни в нашому способі життя. За даними психологів, довкілля повинне конструюватися свідомо та дуже ретельно.

За статистикою кількість людей, які страждають на психічні розлади з кожним роком все збільшується, і в цьому сенсі місто набагато випереджає село. Одним зі способів вирішення цих проблем є гармонізація простору. Приємно усвідомлювати, що прорахунки сучасної архітектури вже стали зрозумілими, про них багато говорять, думають, таким чином, у недалекому майбутньому архітектура наших міст стане різноманітною, гармонійною та людяною. Як не пригадати античну архітектуру, про гармонійність і красу якої багато сказано, але головним її достоїнством було те, що вона не давила на людину, не принижувала її. Людина поряд з архітектурною спорудою виглядала величною, вона гармонійно виглядала з красою, створеною людським генієм. Всі форми античної архітектури будували простір з урахуванням його емоційного впливу на людину, при цьому ставилася головна мета – звеличення людини.

У наш час питання людяності архітектури стали набувати особливого значення, і це не випадково, оскільки з усіх видів мистецтва саме архітектура здатна або продовжити термін життя людини, або скоротити його. У зв'язку з такою постановкою питання доречно висловити ряд міркувань і побажань щодо поліпшення нашого містобудування.

Однією з проблем міського середовища є докучливість одноманітних форм і ліній у сучасній архітектурі. У сучасній архітектурі, на жаль, немає поетичної гармонізації пропорцій. Будівлі всі схожі одна на одну. Приблизно так само діє на психіку людини й простір навколо такої споруди. Причина тут, напевно, у тому, що віддається перевага формам заради самих форм, а людина з її самопочуттям, настроєм, станом душі залишається осторонь. Ритмічне чергування форм, гра пропорцій просторів між формами, цілісність

і міцність композиції – все це змінить вигляд архітектури наших міст, матиме благотворний, виховний вплив на саму людину. Давно відомо, що у красивому, добре гармонізованому інтер'єрі людина поводить себе спокійно, стримано, підтягнуто. Сама краса вимагає бути уважним до оточуючих: ввічливим, передбачливим, що виключається в умовах тісноти, незручних входів, виходів і так далі. Іншими словами, архітектура виховує людину, а для цього у неї є достатній арсенал художніх засобів і багатий досвід, накопичений архітектурою всіх епох і народів.

Міське середовище спальних і промислових районів створене в основному наприкінці ХХ століття. Більшість споруд останніх сімдесяти років мають сірий колір і майже позбавлені кольорових деталей. Масове озеленення носило та носить зараз стихійний, безсистемний характер і нічого не має спільного з завданнями створення гармонійних колористичних рослинних композицій. Середовище сучасного міста виглядає досить сумно. Необхідно говорити про штучне кольоронасичення міського ландшафту. Роль кольору у сприйнятті міста людиною неможливо переоцінити.

Колір – потужне джерело енергії й емоції. Кольором можна виразити радість і захват, печаль і смуток, гнів і агресію, загадковість і таємничість, свіжість і чистоту, рух і порив, спокій і тишу, крихкість і силу. Кольором також можна виразити музику, фактуру та матеріальність. Художникові-архітекторіві необхідно використовувати всі властивості кольору згідно з поставленим ним завданням.

Колір створює настрій і визначає поведінку людини, тому слід звернути увагу на наповнення кольором громадських просторів, житлових дворів, парків і грамотне включення гармонійних колористичних співзвучь у середовище інтенсивного використання. Вирішення проблеми кольоронасичення середовища бере на себе так звана «плазма» – система елементів, що дозволяє зробити середовище комфортнішим, інформаційно наповненим і таким, що відповідає сучасним вимогам.

Це рослини, фасади будівель і їх деталі, малі архітектурні форми, елементи вуличних меблів, світлофори, розпізнавальні знаки, реклама – те, що формує «контактне середовище» на рівні зору. Найважливішим засобом кольоронасичення може служити живий рослинний ресурс. Об'єкти архітектури статичні, колір визначається епохою, стилем і часом споруди.

Будівлі несуть на собі стабільну кольорову інформацію та при динамічному нестійкому середовищі утримують спадкоємність часу, тим самим відповідаючи за формування образу міського середовища. Міське середовище переосмислюється у даний час як інтер'єрне. Посилюється увага до деталей: малюнку покриття, форми та кольору бордюрного каменя, фактури стін, рекламної вивіски, вечірнього підсвічування.

При наповненні середовища кольором дуже важливо враховувати, що колір завжди сприйматиметься спільно з іншими факторами сенсорного сприйняття, тому при визначенні міри колірної насиченості слід враховувати навіть пору року, наприклад, використання яскравих колірних контрастів взимку, в період колірного голодування. Дуже важливим є також і колористичний образ середовища при проведенні святкових заходів.

Велике значення при формуванні середовища сучасного міста має і реклама, так звані «упаковані міста», що забезпечують інформаційне та колірне насичення. Тут дуже важливо знайти баланс, визначити місця, де необхідна яскравість і строкатість, а де місця зі спокійним колористичним середовищем. Незабаром мова піде не лише про колірне, а швидше про «інформаційно-візуальне» наповнення, і тут на перший план вийде динамічне мистецтво інсталяцій з його емоційністю та насиченістю.

Питання колірного вирішення міського ландшафту є комплексним і вимагає розгляду його в динаміці, з різних точок зору, при гармонійному поєднанні колористичного вирішення фасадів будівель, дерев і їх підсвічування, виглядом і кольором покриттів, малих архітектурних форм, фону природного оточення.

Вода – незмінний супутник людини. Зі старовини відомо, що споглядання стрімкого руху або величного спокою води вселяє в душі людей нез'ясовне, але таке природне відчуття спокою й умиротворення. Фонтани, штучні водойми створюють особливий неповторний настрій і гармонію у міському просторі. Водоймищ – природних і штучних – у нас багато, так що спілкування з цілющою вологою стало для багатьох з нас доброю звичкою, від якої не хочеться відмовлятися і вдома. Ще недавно декоративні водоймища сприймалися лише як атрибут вуличного дизайну, але прийшов час, коли вони зайняли гідне місце в інтер'єрах наших квартир і офісів, оскільки звук і запах води додають неповторно затишну атмосферу. Тим більше, що дзюрчання кімнатного струмочка, бризки каскаду або мерехтіння акваріума наближають нас до природи, нагадують про ту велику стихію, яка була колискою всього живого на Землі.

У місті нас буквально давить бетон, метал, асфальт, пластик. Весняне сонце, зелень трави, безкрайня блакить неба... Міська людина дуже потребує цього, особливо довгими, темними, зимовими вечорами. Краще за все весняному настрою відповідає легкість і кришталева чистота скла в усіх його проявах. Пронизане променями світла, граюче відтінками та відблисками, скляне царство воістину наповнене чаклунством. Скло – чистота та відвертість. Скло – неповторний матеріал: холодний і теплий, твердий і крихкий, прозорий і матовий, «кам'яний» і «повітряний»... Скло проникає в саму архітектуру.

Огородження зі скла – абсолютно надійні, не порушують просторової єдності та здатні згинатися саме так, як необхідно. Скляна підвісна стеля не тільки маскує світильники, а й стає головним декоративним акцентом інтер'єру та додає простору додатковий об'єм. Скло – крихкий матеріал? Спірне твердження. Міцні та надійні скляні сходинок сходів підкреслюють легкість конструкції, а оголеність і відвертість всіх елементів кріплення перетворюється на своєрідний декоративний елемент. Ви вже чули про оглядову галерею зі скляними підлогами над Гранд-каньйоном у штаті Арізона? Скло в інтер'єрі – це, перш за все, дар розуміння та краси, поетика майстерності. Класичне втілення чарівності скла – вітражі, їх чарівна сила та фантастична привабливість.

Грамотно підібраний вітраж не просто прикрашає приміщення, він «робить» весь інтер'єр, він стає головним акцентом композиції. Сьогодні, при бажанні, скляним може бути абсолютно все – від архітектурних елементів до художніх доповнень. Дзеркало – предмет функціональний, але водночас, гармонійно підібране та правильно розміщене дзеркало вміє творити дива, знаходячи у приміщенні п'ятий кут і четвертий вимір.

Дзеркальні поверхні візуально розширюють приміщення, додають йому додатковий об'єм. Приміщення виглядає чистішим, повітрянішим, затишнішим. Наш внутрішній стан багато в чому визначається дизайном приміщення, в якому ми живемо. Інтер'єр квартири відображає спосіб життя людини, її характер, індивідуальність. Тому кожен інтер'єр повинен мати свою душу, свій портрет, якою вона буде, залежить багато в чому від дизайнера. Архітектура здатна та повинна нести гуманістичні цінності.

Потреба теперішнього часу змушує всіх архітекторів і дизайнерів знаходитися у постійному пошуку нових рішень. Відчуття неповторності, унікальності міста народжує абсолютно інше ставлення людини до навколишнього світу. Гармонізація простору, середовища стає надійним засобом пристосування людини до динаміки змінюваних форм суспільного існування, способом надбання ним душевної стійкості у драматичних обставинах, гармонії внутрішнього світу.

Список використаних джерел

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. — М.: Прогресс, 1974. — 392 с.
2. Зисль А.Я. Искусство и эстетика. — М. : Искусство, 1974. — 447 с.
3. Казин А.Л. Художественный образ и реальность. — Л.: Издательство Ленинградского университета, 1985. — 120с.

4. Писанко Н.Н. Движение, пространство и время в изобразительном искусстве. — К. : Вища шк., 1995. — 63с.
5. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції. — К.: Каравела, 2008. — 304с.
6. Аксенов Ю.Г., Левидова М.М. Цвет и линия. — М.: Советский художник, 1976. — 304 с.

Аннотация

В статье рассмотрены значение и взаимосвязь гармонии среды и внутренней гармонии человека.

Ключевые слова: гармония, городская среда, образ, индивидуальность.

Annotation

Values and intercommunication of harmony of environment and internal harmony of man are considered in the article.

Keywords: garmony, urban environment, image, individuality.